

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. — Pentru America 4 Dolari. — Ziarul apare Marțea și Vineria

Prețul inserțiunilor: un șir peis 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit. Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrieri neîncercate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

In misiune

— Vizitația canonică a I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE în tractul Geoagiului —

După minuțioasă vizitație canonică de acum doi ani în județul Treiscaune, unde credincioșii noștri își pierduseră limba — și numai legea ortodoxă românească li ținea strâns legați de corpul națiunii noastre, și după vizitațiunea din anul trecut a credincioșilor de pe Valea-Jiului, unde mii și mii de fii de ai bisericii noastre își câștigă pâinea de toate zilele în interiorul pământului — anul acesta I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae luat-a de nou toiașul apostoliei îndreptându-se de astădată îngrijirea sa părintească spre altă parte a arhidiecezei sale, spre tractul Geoagiului, din județul Hunedoara, locuit aproape exclusiv de credincioșii bisericii noastre, pentru că în trecutul de tristă aducere aminte, acești credincioși au avut să sufere tot așa de mult, ba chiar mai mult, din parrea agresorilor noștri. Pentru ținerea lor la legea și credința românească au trecut prin adevărat martiriu, — ear în cele materiale întâi domniile de pământ, apoi elementul evreesc pripăsit prin sate, le storceau și vlaga din oase. Pe acești fii ai săi, rămași îndărât în cultură și bunăstare, i-a cercetat, mângâiat și învățat zilele acestea I. P. Sfințitul nostru mitropolit.

I. P. S. Sa a plecat din Sibiu în 17 l. c. cu trenul de dimineața însoțit de asesorii Dr. Ioan Stroia, Dr. Gheorghe Proca, diaconul Tiberiu Moga, prof. de cant C. Popa și clericul I. Dinu.

La intrarea pe teritoriul județului Hunedoara, în Jibot, I. P. S. Sa a fost salutat de prefectul județului Dr. Gh. Dubleț, care a însoțit pe I. P. S. Sa până la Geoagiu, ear la gara Romos, unde s'a scoborât din tren, era așteptat de o mulțime mare de popor din comuna Romos, Valdei și Binișii în frunte cu prețorpretorul plasei Oraștie P. Demian și preoșimea tractului Geoagiu în frunte cu protopopul V. Goron și o parte însemnată a preoșimii tractului Oraștie.

În numele administrației primpretorul P. Demian salută pe capul bisericii noastre prin cuvinte alese, ear în numele preoșimii din tractul Oraștie pâr. Adam Basarab aminteste că biserica ortodoxă și dignitarii ei au fost factorii înaintării și propagării noastre. Toți cari ar încerca a ne deabina de cătră biserica noastră, instituțiunea cea mai scumpă ce o avem, nu numai că pun o stavilă în contra dezvoltării noastre firești, ci comit un atentat conștient contra temeliei statului. Vă doresc ca în drumul procreșt să aveți o cale de triumf. Aminteste că fiori de bucurie străbat sufletul clerului și poporului: când pentru prima dată pașii I. P. S. V. pe acest pământ istoric. De aici «Pârăul turcu-

lui» numit, unde după tradiția poporului erau turcii bine înțăriți, i-au scos românii în frunte cu Paul Chinezul și urmându-l la Jibot i-au zdrobit. Pe aici înainte cu 100 ani a venit și episcopul Moga, dar umilit și smerit. Lucrurile s'au schimbat. Înfruptă azi unitatea națională, trebuie susținută prin unitatea sufletească. Deie cerul să trăiești să vedeți înfruptă unitatea sufletească resp. bisericească a tuturor românilor, spre mulțumirea I. P. S. V., spre binele și fericirea neamului și spre preamărirea patriei.

I. P. S. Sa mulțumește pentru călduroasa primire, amintind că cunoaște suferințele, acestui popor, pentru păstrarea limbii și credinței strămoșești. A venit ca împreună cu poporul să mulțumească lui Dumnezeu, pentru toate câte a făcut nouă, și să se convingă cum își îndrumă poporul vieța sa sufletească, ca să ne putem înălța spre ținute hărăzite nouă de Domnul. Le împărtășește binecuvântarea sa arhierască.

Spre Gelmar.

Pe timp ploios, ne continuăm drumul în un șir lung-lung de trăsură, în frunte cu un număr banderiu de călăreți format din flăcăii satelor Bobalna, Romoșel, Rengel, Mada, Gelmar și Geoagiu. Dela Romos până la Gelmar câmpul ne dă un aspect foarte jalnic. Cu o zi înainte s'a deslănțuit pe hotarul acestei comune o furtună cu piază, care a nimicit întreaga recoltă a unui an.

La intrarea în comună e ridicată o frumoasă poartă triumfală cu inscripția: «Întru mulți ani, Stăpâne», iar înaintea bisericii, aștepta pe arhierul lor înfrig poporul. Mulți dintre ei, în urma nenorocirii venite asupra lor, cu lacrimi în ochi.

În cuvântul de bineventare parohul locului G. Păcurariu a adus la cunoștință părintelui sufletească pe deoparte marea bucurie a credincioșilor, când îl văd în mijlocul lor, iar pe deoparte marea durere de care sânt cuprinși în urma năpastei venite asupra hotarului lor, prin care li-s'a văzut spulberată toată truda lor de un an.

I. P. S. Sa adânc mișcat de acest desastru, într'un cuvânt mai lung, care a trecut marginile unui răspuns, a turnat balsam de mângâiere în sufletele posomorâte, și ca prin farmec, fețele bieților oameni au început să se însenineze.

A intrat apoi în biserică, examinând altarul și icoanele.

Urcând de nou în trăsură, între uralele de «Să trăiască» ale mulțimii, ne continuăm drumul

Spre Geoagiu.

Podul Gelmarului peste care trecem Mușul este splendid împodobit cu frunză verde, iar la capătul podului dinspre Geoagiu ridicată o fainică poartă triumfală. Ne așteaptă mulțime mare de popor, mult tineret, și elevii școlii de agricultură din Geoagiu. Înimosul protopretor al plasei Geoagiu Dr. Jantea salută pe înaltul oaspe în numele plasei în fruntea căreia stă, prin o avântă și frumoasă vorbire, în care arătând însemnătatea pogorării unui arhieru între credincioși, îi urează bună venire.

I. P. S. Sa răspunde, că intră plin de bucurie pe teritoriul acestei plase, știind, că este locuită aproape exclusiv de credincioșii săi, cari s'au distins todeauna prin ținerea cu tărie la legea și limba strămoșească.

Înaintăm încet spre parohia Geoagi-Joseni, căci deși plouă, aglomerația de popor e tot mai mare.

Și aici în capul satului se ridică o frumoasă poartă triumfală. În mijlocul comunei suntem așteptați de protopopul tractual V. Goron, prot. gr.-cat. S'upineanu, popor mult și elevii de școală. Pâr. prot. Goron bineventând pe I. P. S. Sa li mulțumește pentru că nu a pregetat să cerceteze aceste părți izolate, prin cari dela fericitul episcop de pie memorie Nichitiu, nu s'a mai abătut nici un arhieru; iar pâr. prot. gr.-cat. Stupineanu în numele bisericii sale, bineventează pe I. P. S. Sa, care mulțumește ambilor protopopi pentru cuvintele adresate, și împărtășește celor prezenți în număr mare, binecuvântarea sa arhierască.

Ajunși în fața bisericii din Geoagiu-Suseni I. P. S. Sa este așteptat de prot. Goron și mai mulți preoți îmbrăcați în odăjdii, cu crucea și evanghelia, și intră în biserică. S'a oficiat un scurt serviciu divin. I. P. S. Sa a ținut apoi poporului adunat în număr mare o potrivită cuvântare, laudând statornicia lor în credință, le spune, că a venit în mijlocul lor, ca împreună să mulțumească lui Dumnezeu, că le-a dat atâtă tărîe, c'au putut rezista tuturor valurilor ispitelor, iar puterea care i-a înțarît, a fost credința lor în Dumnezeu. Această credință a fost răscoală, de care s'au frânt toate valurile dușmanilor. Le arată apoi foloasele cele mari ce ni-le-a adus războiul mondial — dar și relele și năcazurile rămase în urma lui. Au rămas văduve și orfani. Aceștia trebuiesc ajutați și ocrotiți. Iar păcatele ivite în locul virtuții: pisma și ura, trebuiesc stărpite. De acestea ne scapă un singur doctor: Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El are puterea, prin care rodește iubirea și ajutorul. Mântuitorul a încredințat bisericii continuarea misiunii sale, înzestrându-o cu sfințele taine. La biserică să alergăm și de sfaturile și învățăturile ei să ascultăm. Biserica împarte darul și adevărul. Îi îndeamnă în fine să trăiască în pace și dragoste. Cuvântul arhieresc a fost ascultat în o liniște cucernică, și a făcut adâncă impresie.

Recepțiunile

Din biserică I. P. S. Sa a fost condus la casa pâr. protopop Goron, unde după un mic popas au urmat recepțiunile. Di prefect Dr. Dubleț prezentează organele administrației. Președintele judecătoriei de ocol Dr. Marghita organele justiției. Protopopul Goron preoșimea tractuală. Prot. Stupineanu în numele bisericii gr.-cat. Directorul școlii agronomice, corpul didactic al școlii primare și în fine Reuniunea femeilor ortodoxe în frunte cu prezidenta, dna Dr. Marghita, care a oferit I. P. S. Sale un splendid buchet de flori naturale.

I. P. S. Sa s'a întreținut în mod afabil cu toate delegațiunile, luându-și informațiuni și dându-le diferite sfaturi și povești.

Banchetul.

La ora 2 din zi s'a dat în onoarea I. P. S. Sale un banchet în sala școlii de agronomie.

Primul toast îl ridică I. P. S. Sa spunând, că în timpurile grele din trecut am găsit energie și putere în popor, care și a dat străluciri din trecut tot, afară de suflet, pe care l-a păstrat întreg și neprihănit. Situațiunea fericită de azi, avem a o mulțumi puterii de rezistență a poporului nostru, dar cu deosebire jertfelor aduse de armata română, în fruntea căreia s'a găsit un viteaz căpitan, care s'a identificat cu aspirațiunile întregului nostru popor. «De aceea Vă rog să ridicăm paharul în sănătatea Majestății Sale Regelui tuturor românilor Ferdinand, în

sănătatea slăvitei noastre Regine Maria și a încreșterii dinastiei române» (puternice urale de «Să trăiască»).

Print-un cuvânt avântat prefectul Dr. Dubleş redică pârului în sănătatea I. P. S. Sale mitropolitului (Să trăiască). Aseorul Dr. Oheorghe Proca pentru harnicul prefect Dr. Dubleş, Dr. Marghita pentru confesiuni. Răspunde protopopul gr-cat. Stupineanu prin un sincer cuvânt frăţesc. Directorul şcolii pentru I. P. S. Sa, ear pâr. protopop Goron mulţumeşte tuturor cari au participat la sărbătoarea bisericii noastre.

Franta şi Vaticanul. Franţa are nou preşedinte al republicii, pe di Doumergue, şi nou consiliu de miniştri în frunte cu di Herriot.

Noul guvern a făcut declaraţii în faţa camerei, anunţând mai multe reforme. Intre aceste reforme se cuprinde şi hotărârea d'a suprima ambasada Franţei pe lângă Vatican, precum şi legea congregaţiilor.

Pe când în Franţa se manifestă astfel de intenţiuni, la noi se fac încercări nouă d'a încheia concordat de care n'avem trebuinţă.

Ca umbrele... În 18 Iunie 1924 au sosit în Oradea-Mare 7 deţinuţi politici, primii din Ungaria, ca schimb pentru 11 condamnaţi unguri predaţi din partea noastră nobililor vecini de peste Tisa. Cei veniţi din ţara ungurească au stat în temniţă 2—4 ani fără să li se poată dovedi nici o vină. Liberaţii spun că au îndurat cel mai neomenos tratament. Barbaria era de alt fel evident pe faţa lor: toţi erau într-o stare de compătimit, adevărate umbre, îmbrăcate în zdrenţe. Spun că li s'a refuzat uneori până şi miserabila hrană de supă-apă caldă, cu resturi spurcate de alimente. Au fost şi bătuţi crunt, unul a rămas surd de ureche, altul a orbit, pe urma tratamentului aziaticilor acelor, cari mai îndrăznesc a vorbi de recucerirea Ardealului... După pusele liberaţilor de acum, tot se mai găsec foarte mulţi români închişi în lagărele şi temniţele ungureşti dela Pesta, Seghedin, Vaf, Zalaegerszeg, unde sânt supuşi la chinuri şi la acte de cea mai ungurească răsbunare. Până când?

Sfântul Sinod

Sesiunea de primăvară a sf. Sinod s'a deschis în 18 I. c.

La ora 10 s'a oficiat de către vicarul mitropoliei serviciu divin.

Sedinţa s'a deschis la ora 11, sub preşedinţia mitropolitului primat. Di ministru Al. Lapedatu a citit mesajul regal de deschidere a sesiunii de primăvară a Sinodului. I. P. S. Sa Mitropolitul primat a expus apoi programul de lucrări al sesiunii, printre care lucrările cele mai importante sânt: reforma calendarului şi constituirea unei episcopii pentru administrarea averilor bisericii din Basarabia.

Înaltul prelat a cerut apoi diu ministru al cultelor să intervină pe lângă guvern să se acorde sumele necesare pentru satisfacerea nevoilor urgente ale bisericii.

Di ministru Lapedatu a asigurat sinodul de soliciţinarea sa şi a declarat că o parte din excedentul bugetului pe anul trecut va fi destinat instituţiilor bisericeşti.

În sedinţa din 19 I. c. Sfântul Sinod a discutat propunerea P. S. Sale episcopului Visarion Puiu, privitoare la organizarea ministerului cultelor, propunerea care a fost primită. P. S. Sa episcopul dela Bălţi a cerut ca secretarul general al ministerului să fie totdeauna credincios al bisericii noastre şi cu studii teologice.

Funcţionari superiori de asemeni, ear în minister să domnească o atmosferă creştină-ortodoxă.

Cu privire la averile bisericeşti din Basarabia, s'a hotărât în sedinţa a treia, ca ele să fie unificate — până la sancţionarea legii de unificare a organizaţiei bisericeşti — de un consiliu de prelaţi format din cei trei episcopi ai Basarabiei: arhiepiscopul Gurie şi episcopii Visarion Puiu şi Nectarie şi de către o episcopie alcătuită din 6 preoţi şi 3 miren.

În urma votării motiunii propuse, se crede că conflictul cu administrarea averilor bisericeşti basarabene va fi aplanat.

P. S. Sa Episcopul Teofil a făcut apoi o dare de seamă asupra fondului biblic, necesar tipăririi evangheliei şi cărţilor culturale bisericeşti.

Nr. 5789, 924 Ep.

Circulară

Cătră toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu.

Se aduce la cunoştinţă, că prin decizul Nr. 14393/924 al Ministerului Sănătăţii şi ocrotirilor sociale, s'a hotărât, ca timp de şase luni cu începere dela 15 Iunie a. c. să nu se mai acorde nici o autorizaţie pentru colecte în scopul zidirii şi reparării la biserici şi case parohiale.

În consecinţă P. T. oficii protopresbiterale şi parohiale sânt pofite, ca până în 15 Decembrie a. c. să nu mai înainteze aici cereri pentru aprobare de colecte. Sibiu, 7 Iunie 1924.

Consistorul arhiepiscopal.

La înfiinţarea protopopiatului Oltului

Vorbirea comisarului consistorial T. Scorobet către sinodul protopopes electoral, întrunul în 31 mai c. v. în Şercaia.

V'am invitat să binevoiţi a Vă întruni în acest sinod, spre a Vă valida un drept şi îndeplini o datorinţă.

Dreptul D-V. e de a da votul pentru candidatul la postul de protopop şi aveţi datorinţa să îndepliniţi mandatul, primit de la alegătorii DV.

Cei ce ne-am adunat aici, avem conştiinţa că participăm la un act istoric. Şi un act devine istoric fie prin împrejurările deosebite, care l-au determinat, fie prin urmările însemnate, care decurg dintr'insul. O-i acest act este memorabil sub amândouă aspectele.

Un lucru e sigur, că înainte de "Războiul Întregirii naţionale, nu ne-am fi putut cugeta să ne desfacem de Făgăraş.

Era un superior interes să concentrăm toate forţele la un singur front, spre a ne apăra de loviturii şi de duşmani.

Azi, — slavă Domnului — duşmanii de odinioară s'au topit ca ceara de faţa focului.

Astăzi nu ne mai temem decât de Dumnezeu şi de păcatele noastre.

Şi a venit o lume nouă.

Şi înaintea fiecărui om harnic, în tot locul se întinde un front de muncă. Azi au crescut responsabilităţile şi omul conştiinţios vrea să-şi cunoască acest front de muncă, pentru ca să poată arăta zi de zi lui Dumnezeu şi conştiinţei sale, cum îşi întreprinde libertatea şi puterile cu care e înzestrat.

Şi în această parte este un vechiu front de muncă.

Delătr praf de pe cronici şi ne aplecăm îngenunchind lângă crucile bătrâne din cimitere şi relavie sbuciumul strămoşilor, apărătorii ai legii şi ai datinilor.

Sunt două sute de ani de când Popa Mălat din Şona s'a sculat dărz, împotriva Episcopului unit Pataki, care asmuşise stăpânirea ungurească împotriva satelor ortodoxe, care nu voiau să audă de unaţie.

Ce vremi luminoase, ce vremi mari! Cine crede că poporul nostru a primit schimbarea legii cu bucurie, n'are decât să ispitească sbuciumul acestor sate, Şinca, Tohanul, Veneţia, Comana, Cuculata, cari n'au vrut să sufere peatra scandalului aruncată între ele.

Biserica nu mai poate fi considerată o instituţie de pietate, care organizează rugăciuni publice, botează, cunună şi îngroapă, ear la ocazii împarte sfaturi credincioşilor, ci are menirea să se ridice la acea înălţime, de unde să poată cârmui viaţa publică şi particulară a credincioşilor, să-i determine să accepteze normele sale de conduită, principiile sale de viaţă, şi să le dea putere de a înfrâna instinctele rele şi curentele păcătoase.

Ungurii au încercat în zilele noastre să duzeze graniţa culturală, cîngătorea maghiarizării şi a despărţirii de fraţii de peste Carpaţi. Aceasta nu era decât continuarea încercării de convertire la catolicism ca şi înfiinţarea Regimentelor de graniţă.

Stăpânirea de atunci a dăratat mănăstiri şi a răpit biserici, dar sufletul poporului a rămas întreg.

Şi temelie e acest bun popor, care a înfruntat toate furtunile veacurilor, cu îndărătnicia şi conservatismul său binefăcător şi biruitor.

Noi suntem astăzi într-o modestă biserică, icoană a trecutului nostru. Câtă mângâiere se revărsă în sufletele noastre privind modesta casă de rugăciuni şi cugetându-ne la cuvintele sfinte: «Dumnezeu înalţă pe cei smeriţi».

Iată am ajuns să aşezăm în Şercaia pe cel dintâi preot al acestui ţinut, în locul acesta unde înainte n'aveam unde poposi nici peste noapte.

Biserica nouă, pentru care se fac acum pregătiri, va fi dovada grăitoare că ne-am instalat în toate drepturile, contestate nouă şi strămoşilor noştri.

Cel ce va fi trimis aici la muncă, are nu numai o misiune religioasă bisericească, ci şi una naţională.

Ea este a Neamului Întreg şi a Bisericii noastre şi are să se îndeplinească prin DV. şi prin cei ce v'au trimis aici.

Astăzi faceţi cel dintâi pas hotărât, în calitate de sinod independent şi vă luaţi asupra toată răspunderea faţă de trecut şi de viitor.

O împrejurare vă rog să o consideraţi. Aşezăminte nouă ce se crează acum, se nasc cu obligaţiuni neasemănătoare mai mari decât cele vechi. Acelea pot eventual arăta semne de oboseală pentru eforturile din trecut. Pot căuta o nouă adaptare şi orientare. Dar cele nouă trebuie să păsească sigure către ţintă, cu tot avântul tineriei.

Viitorul protopop să găsească elemente de progres şi înţelegători ai sfinţilor tradiţi, legate de această vatră istorică a neamului nostru şi dornici de a crea un viitor luminos, prin slujierea lui Hristos. Atunci justificaţi nădejdea, legate de acest front al muncii.

Vă învăt, să vă validaţi cât mai integral toate drepturile şi doresc, să vă împliniţi toate datorinţele, iar cu acestea declar sinodul nostru electoral deschis.

În atenţiunea preoţilor şi a celorlalţi frunţaşi ai satelor. Într-o comună din apropierea Braşovului — povesteşte în G. T. un martor ocular — oprindu-se pentru un moment a intrat în vorbă cu un plugar român ce lucra în câmp. Intre altele vorbe schimbate cu românul ţăran, acesta puse întrebarea cu oarecare sfială, că adevărată să fie vestea ce spune despre armata română că azi nu mai are munţie după nenorocirea exploziei dela Bucureşti? I-a spus, fireşte îndată, că ştiea nu-i de loc adevărată. Întrebat, că cine l-a spus minciuna, ţăranul a mărturisit că un sas din sat i-a spus că vor veni ruşi cu ungurii şi ne vor lua ţările «şi atunci va fi vai de sufletul nostru».

Astfel de ştiri se răspândesc şi în alte locuri. De aceea se cere neapărat ca cei chemaţi să lumineze ţăranimea şi să o îndemne să facă îndată arătare la jandarmerie despre toţi aceia cari răspândesc faime neadevurate, ca să fie pedepsiţi după lege.

Testamentul unui frunţas băneţean

La Biserica-Albă a încetat din viaţă în 8 Mai 1924 un bun român şi credincios al bisericii ortodoxe, Dumitru Balănescu, care deşi era un simplu comerciant fără titluri universitare, a fost unul dintre cei mai harnici conducători ai vieţii publice româneşti din Biserica-Albă, în fruntea căreia a stat, în mai multe rânduri, ca primar ales de concetăţenii săi în majoritate germani.

Despre calităţile sufletesti ale vrednicului bărbat Dumitru Balănescu vorbeşte acum şi testamentul său, prin care partea covârşitoare a averii sale o dăruieşte în scopuri culturale şi de binefacere. Sume însemnate a lăsat pe seama bisericii ort. rom. din Biserica-Albă, asemenea pentru corul vocal român de acolo şi pentru alte aşezăminte, în sfârşit legate pentru membrii familiei sale. Testamentul zice:

«Toată ceaaltă avere a mea, constă tătoare din bani gata (550.000 dinari), hârtii de valoare, 20 lanţe (jughere) de vie, o casă în strada Orşovel, are să formeze şi institui fundaţia cu numele de «Fundaţia Dumitru Balănescu din Biserica-Albă», care are să rămână şi să o administreze «Astra», Asociaţiunea pentru literatură şi cultura poporului român» (spre contere de burse) — oricând aceasta din orice motiv n'ar mai exista, atunci Mitropolia gr-or. română din Ungaria şi Transilvania».

Din parlament

— O interpelare —

În ședința camerei dela 12 l. c. deputatul, pâr. protopop din Ila, *Constantin Moldovan*, a făcut, în chestiunea carnetelor cu reducere pe scema preteselor vâduve, următoarea interpelare.

Domnule președinte, Dlor deputați, — s'a accentuat de mulți oratori dela această tribună, că preoțimea românească din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș a ținut vie făcără românismului în masele poporului nostru, și astfel a pregătit unirea cu țara mamă. Și cu drept cuvânt, printră așa este.

Sufletul românesc, oblidit de loviturile dușmanoase, și-a găsit mângăierea și razimul în cuvântul dumnezeesc rostit de modeștii preoți în bisericuțele sărace de lemn ale munților noștri.

Cu toată constatarea demnă, trebuie să observ că pe lângă multele greutăți materiale *soțiile văduve de preoți și orfanii lor*, rămași, în cele mai multe cazuri, în completă sărăcie, în ambele dreptul legal de a avea carnet pe C. F. R. cu preț redus.

Consistoriul Mitropoliei din Sibiu a înaintat încă din 1 Noembrie 1922 o adresă prin Ministerul cultelor, Ministerul Comunicațiilor, prin care a cerut acordarea de Carnete pe C. F. R. cu preț redus. Văduvele acestor preoți și funcționari primesc din fondurile bisericești o pensie de maximum Lei 50 lunar la Sibiu, iar la Caransebeș 20—30 Lei lunar. Din bugetul statului au primit aceste văduve de preoți un fel de întregire a pensiei Lei 1000 anual, iar orfanii Lei 400 anual.

Și, ce este dureros, e faptul, că nici această sumă absolut neîndestulătoare nu li se dă la vreme, eară în ce privește ajutorul indirect ce li-ar putea avea prin primirea carnetelor de C. F. R. direcția penziilor sesizată de direcțiunea generală a C. F. R. în cauza carnetelor de îndestitate cu reducere 50%, pe C. F. R. a văduvelor de preoți și orfanii lor, răspunde, că fondul Consistoriului român este o casă specială de pensii a preoților și urmașilor lor și că pensionarii acestui fond nu pot fi considerați ca funcționari de stat.

Pentru lămurirea chestiunii Ministerul cultelor și I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului a arătat, că toți funcționarii ecleziastici din Transilvania primesc salariu dela stat și se bucură toți de 50% reducere pe C. F. R. Totuși acestor funcționari li se reține cota de 10%, pentru fondul de pensii, care deocamdată se administrează de consistoriile eparhiale în conformitate cu autorizația dată de Ministerul de finanțe, din 16 Decembrie 1923 Nr. 211780.

A susținea deci, că văduvele de preoți în Transilvania nu sânt pensionare de stat, după ce acest fond se administrează de Consistoriile eparhiale în conformitate cu autorizația Ministerului de finanțe, este a susținea, că nici preoții după ieșire la pensie nu vor fi pensionari de stat, pentru că și aceștia își vor primi pensile tot din fondul de pensii al Consistoriilor, dacă statul va găsi de necesar ca aceste fonduri să fie administrate și în viitor de Consistoriile eparhiale.

Cu alte cuvinte, nu faptul că ai fost salariat de stat și că ți se plătește o pensie în baza reținerii de 10%, ce ți s'a făcut, îți dau caracterul de pensionar de stat, ci numai faptul că pensia ți se plătește de casa pensiilor, iar nu și dacă ți se plătește de Consistoriul eparhial, și toate că fondul de pensii este alimentat în ambele cazuri de aceeași rețineri de 10%.

Astfel stând lucrurile, rog pe dl. ministru al comunicațiilor să steargă această strigoare la cer nedreptate și să dea ordin a respecta drepturile unei categorii de nenorociți, ai căror părinți și soți s'au jertfit pentru luminarea poporului și păstrarea credinței strămoșești.

Cer deci ca văduvelor preoților salariați de stat — deși fondul se administrează de eparhie, însă aceasta în baza ordinului Ministerului de finanțe și în mod temporal, — să li se acorde reducerea de 50%, pe C. F. R., ca și tuturor văduvelor de preoți din vechiul regat.

A se măsura cu două măsuri, înseamnă să lucre pe față împotriva completei unificări.

Dela conferențele preoțești

Dintr'o corespondență, primită cu întârziere aflăm că în 23 Mai a. c. (Ziua Eroilor) s'a ținut la Tebea, prot. Zarandului, o conferință preoțească festivă.

Conferenței i-a premers slujba sfintei liturghii, săvârșite de mai mulți preoți, și parastasul — la mormântul eroului Avram lăncu — întru pomenirea vitejilor noștri căzuți în război.

În cadrele conferinței s'a executat un program îngrijit, alcătuit din cuvântări, recitări și cântări.

Poporului, adunat în mare număr, i-a vorbit părintele *Ion Perlan* din Crișior. Vorbitorul, după o scurtă reprivire istorică în viața poporului român din Ardeal, a descris în cuvinte adânc simțite lucrarea desfășurată de preoțimea noastră în timpuri mai vechi și mai nouă. Se arată, în cuvinte pe înțelesul poporului cum preoții trecutului nostru s'bucumau au izbutit să facă din credincioșii lor zid de apărare împotriva tuturor prigonirilor și ucișorilor adversarilor și dușmanilor neamului și bisericii ortodoxe. Prin exemple multe și discutate, pâr. Perlan a reușit să țină încordată atențiunea ascultătorilor întruniți cu acest prilej. A încheiat cu următoarele cuvinte:

Când am făcut această scurtă reprivire asupra trecutului poporului și a preoțimii noastre, am avut înaintea ochilor drept țintă următoarele: fiind moșia noastră strămoșească eliberată de sub jugul străin, ea trebuie să fie cu atât mai vădit îngrijită și cultivată, ca să ne arătăm vrednici de a fi stăpâni ei; avem să facem dintr'însa o grădină frumoasă, plină de roduri bogate pentru noi și pentru cece locuiesc împreună cu noi. Ear pentru îndeplinirea acestei frumuseși și mari datorințe, și pentru ca să fie asigurată trănicia acestei patrii întregite, se cere muncă statornică și multă jertfă din partea tuturor fiilor ei. Din oglinda trecutului vom putea trage învățăminte prețioase, aflând că până când vom ține la legea noastră curată strămoșească, la limbă și datini, comori păstrate prin veacuri, nu vom pieri; prin aceste comori am trăit, prin aceleași vom trăi ca popor român pe acest pământ al nostru pe vecie.

Să-i cunoaștem

Cine sânt astăzi conducătorii nenorocitei țări rusești? Estă, după un ziar din capitală, câteva figuri, în mâinile cărora este pusă soarta Rusiei sovietice:

1. *Meer Henoch-Noviev-Vallah (Litvinov)*. Criminal de drept comun; recunoscut că a luat parte la jefuirea poștei din Tiflis din noaptea de 13 Iunie 1906. A fugit la Paris. La perchiiziția ce i s'a făcut de autoritățile franceze s'a găsit asupra lui Meer-Henoch Moviev-Vallah, alias Litvinov, o parte din obiectele furate la Tiflis.

Fost spion german, înregistrat de biroul de contraspijonaj al aliaților, în timpul războiului mondial. Azi e unul din șefii propagandei sovietice ruse în străinătate; i s'au încredințat diverse misiuni diplomatice în 1920—23.

2. *Leonida (Krasin)*. Fost spion german. Înainte de lovitură din Octomvrie 1917, Krasin a fost casierul partidului maximalist și păstrătorul valorilor furate de soldați. El a fost denunțat de procurorul sovietelor, Krilenko, pentru furt și jaf în profitul său, săvârșit în dauna casei partidului, în calitate de șef al delegației comerciale din Londra.

3. *Leiba Bronstajn (Troțki)*. Înainte de 1914: a fost spion german, expulzat din Franța în Spania. Perchiiziționat la frontiera spaniolă, s'a găsit asupra lui Leiba Bronstajn — azi comisarul sovietic dela război, Troțki — o sumă de 15.000 fr., primită dela o organizație de spionaj din Geneva.

4. *Ovset Radomirski (Zinoviev)*. Spion german în timpul războiului mondial. Membru al V. Tz. I. K. Președintele sovietului Comunei dela Nord și al comitetului executiv (Komintern).

5. *Rosenfeld (Kamenev)*. Fost spion german. Președintele sovietului din Moscova și al comitetului central al partidului comunist. Membru al V. Tz. I. K.

INFORMAȚIUNI

Împotriva scumpirii hârtiei. Societatea scriitorilor români s'a întrunit în adunare generală în 15 l. c., în amfiteatru fundat de universitar Carol I din București. Considerând că fabricile de hârtie din țară urmăresc mai ales beneficii pentru acționari, fără a ține seama că industria hârtiei este un mijloc de cultură, nu articole de speculă, și aflând că trustul fabricilor urmărește ridicarea taxelor vamale la hârtia străină mai ieftină, — scriitorii întruniți protestează energic împotriva tendințelor anticulturale și spoliatoare ale trustului fabricilor de hârtie și cer guvernului să refuze categoric orice urcări nouă de prețuri la hârtie, și să înlesnească importul hârtiei din străinătate prin desființarea taxelor vamale. — Scumpirea continuă a hârtiei trebuie împedecată cu toate mijloace legale, dacă vom să, răspundim lumina necesară prin cărți și alte tipărituri.

Sarmisaghetuza este de aici încolo numirea oficială a comunei Grădiște din județul Hunedoarei.

Linie ferată nouă. Planurile liniei ferate Deva—Brad și Hălma—Vascau fiind întocmite, urmează ca în curând să se facă trasarea liniei pe teren.

Aliații... La Institutul de învățământ al Ursulinelor din Sibiu, guvernul a desființat secția școlară ungurească, și a lăsat să funcționeze mai departe secția nemțească, unde sânt eleve în număr corăspunzător. Desființarea a provocat protestul episcopiei romano-catolice dela Alba-Iulia, care mai crede că trebuie să-și aperse tendințele de maghiarizare, ca pe vremea ungurilor. Și de aceea cei dela Alba-Iulia strigă împotriva măsurilor luate de autoritățile statului român, — întocmai ca *Blajul*, când ministrul oprise, nu tocmai demult, întrebunțarea în școli a manualelor blăjene, hulitoare de biserică ortodoxă română.

Studentii clădescă cămin. Studenții creștini din Iași au hotărât să-și clădească un cămin în centrul orașului. De 20 zile 40 studenți lucrează la facerea cărămizilor. E atât de frumos ce fac acei studenți, încât e de prisos orice laudă.

† *Eugenia Rațiu de Nagylak n. Turcu*, soția dlui Dr. Augustin Rațiu din Turda, a decedat în etate de 34 ani și al 11-lea an al fericitei sale căsătorii, împărțită cu sf. sacramente, Miercuri în 18 Iunie la ora 7½, seara. Rămășișele pămânțești ale repausatei s'au sfințit Vineri în 20 Iunie la ora 10 a. m. în capela clinicilor din Cluj, apoi s'au transportat la Turda, unde s'a servit prohodul în biserică ort. română la ora 3 p. m. și s'au așezat spre vesnică odihnă în mormântul familial. În veci amintirea ei!

Anunț. Pentru completarea de colecțiuni a *Anuarelor* seminarului teologic pedagogic «Andreian» ortodox român de aici din Sibiu, se caută anuarele din anii: 1885/6 (II), 1886/7 (III), 1890/1 (VII) și 1894/5 (XI).

Tot pentru completarea «*Telegrafului Român*», se caută numerii compleți din anii 1869 și 1870.

Oferenții să se adreseze: *Direcțiunea seminarului arhiepiscopial teologic «Andreian»* ortodox român în Sibiu.

Inspecție în jud. Târnava-mare. Dl. prefect Ioan Prescurea a făcut inspecție administrativă în județul său. Începând cu 17 l. c., și însoțit de șefii autorităților centrale a ținut să dea cuvenitele instrucțiuni și lămuriri autorităților subalterne și doritorilor cari au reclamat în cauzele lor. S'au luat măsuri pentru: regularea drumurilor și văilor înfundate, și construirea de poduri noi. S'au dat instrucțiuni sanitare și veterinare. Cauza neglijată în unele părți a pompierilor s'a discutat, impunându-se organizarea ei în spirit național. Exploatare necorectă a pădurilor și pășunatelor oprite de asemenea s'au pus la ordine zile, fiind actuale și formând mărul discordiei în multe locuri. Dl. prefect s'a interesat de aproape și de pagubele și nefericirile pricinuite în unele comune din plasa Agnita și Cohalm, bănuite de furturi și grindină neobișnuite pe aici, și luând măsuri pentru ameliorarea soartei locuitorilor prin ajutoarele cuvenite. Chestiunea reformei agrare a fost și este obiectul în jurul căreia se ridică și aici cele mai multe cereri, unele bazate, dar cele mai multe nebazate și greu de satisfăcut. Inspecțiunile administrative s'au dovedit de foarte folositoare.

Correspondent.

Licitație. Comandamentul 7 Teritorial, divizia 194 Inf. și manutanța Târgă Jiu ține licitație publică în ziua de 10 Iulie a. c. ora 10 a. m. pentru vinderea a 4 vagoane tărâțe.

Direcțunea generală a poștelor ne informează că trimiterea în scrisori simple, sau recomandate, a unor sume de bani, constituie o contravenție, care se pedepsește cu amendă de la 10 la 100 lei. Valorile trebuie declarate la prezentare, prin mandate, gropuri, scrisori, sau pachete cu valoare declarată. În caz de reclamații pentru sume, sau obiecte prețioase nedecarate la prezentare, expeditorii nu vor avea nici un drept de despăgubire și vor fi supuși la taxele și amenzi prevăzute de lege.

ȘTIRI LOCALE

Teatru. Artiștii teatrului național din Cluj vor da astăzi Marți, în 24 I. c. o reprezentație în sala teatrului. Se joacă piesa în 3 acte *Strigoii* de H. Ibsen. Bilete: la Librăria Foia Poporului în Strada Mitropoliei și seara la cassa. Începutul la ora 9 seara.

Comisiunea de reformă agrară a școlului Sibiu. Primindu-se instrucțiunile Ministerului de agricultură și Domenii, Casa Centrală a Improprietății, referitoare la întocmirea tabloului îndreptățiților și efectuarea lucrărilor de improprietăți cu loturi de case, în orașe, instrucțiuni unitare pentru întreaga Transilvanie, se aduce la cunoștința celor în drept că tabloul de improprietăți cu loturi de casă a îndreptățiților din orașul Sibiu precum și tabloul de improprietăți cu mici locuri de cultură (1/2 jugăr), a celor îndreptățiți în prevederea art. 99, 1 r. a. din Trans. din orașul Sibiu, se vor afișa la primăria orașului Sibiu, în primele zile ale lunii Iulie.

Mulțumită publică. Direcțiunea liceului «Gh. Lazăr» din Sibiu aduce mulțumirile sale următoarelor instituții financiare, cari au binevoit să contribuie pentru premierea elevilor distinși ai liceului, și anume: «Albina», «Banca Centrală», «Banca Națională», «Banca Românească», «Banca de Scont» și Ioan Römischer, fiecare câte 200 Lei. *Dir. Direcțiunea.*

CĂRȚI ȘI REVISTE

Adevărul Bisericesc, revista lunară a societății Frăția a clerului din eparhia Argeșului. Au apărut nrele 7—8 din 1924, cu articole de Pr. Popescu-Broșteni, Mihăilescu, P. S. Episcop Nichita, I. C. Toma Popescu și a.

Gheorghe Lazăr. Conferență ținută în 5 August 1923 la congresul dela Arad al Asociațiunii învățătorilor din Dacia superioară, de Victor Lazăr, prof. la școala normală de învățători din Cluj. Venitul curat e destinat pentru «Fondul Gheorghe Lazăr». O broșură de 40 pagini. Prețul?

Transilvania, revista Asociațiunii. A apărut nr. 5 din 1924. Conține: V. Goldiș: La București. * Când pleacă «Asociațiunea» la drum. Ion Gorun: Femeia simplă (schită originală). Ilie Marin: Anaya, H. P. P.: Lina cu Măgelele. * Viața într'un despărțământ. * Puterea cărții. * Fostii preșidenți ai «Asociațiunii». * «Asociațiunea» și directorii despărțământelor ei. Cronică. Bibliografie. Prezenții și Muzeul «Asociațiunii» (15 ilustrații).

În Biblioteca Populară a Asociațiunii au apărut Nr. 109, 112—114. Cuprind: *David Urs de Mărgineni*, biografie scrisă pentru poporul român, de Victor Lazăr. Prețul 3 Lei.

Oânduri de dat mai departe, de Horia P. Petrescu. Prețul 3 Lei.

Pentru sările de sezoare, material de citit și de răsgândit. Prețul 4 Lei.

Înviere și alte poezii, de Ion Borcia. Prețul 4 Lei.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Buletinele desp. Sibiu al Asociațiunii. Au ieșit de sub tipar și se răspândesc gratuit Nrele 14, 15 și 17. Conțin:

Linda Rală, comedie într'un act, versuri și proză de Horia Petra-Petrescu. Tipărit pe spelele diul și dnei Dr. Il. Hoadrea.

Cum să aranjăm concertele populare, sfaturi practice.

Vă place așa? O întrebare domnișoarelor dansatoare.

Nr. 91/923.

(58) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de protopresbiter ortodox român al nou înființatului protopopiat al Jului, conform ordinului consistorial din 28 Aug. 1923 Nr. 5296 Plen., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Venitele parohiale din întregirea dela stat.

2. Dotațiunea de protopresbiter și taxele din vizitarea comunelor și pentru alte funcțiuni protopresbiterale.

Concurenții sânt poștiți a-și înainta cererile în termen deschis Prea Veneratului Consistor arhidiecezan, documentând calificațiunea precisă pentru protopopii.

Din ședința comitetului protopresbiterial ortodox român al tractului Jiu, ținută la 22 Februar 1924.

Dr. C. Popescu
prot. comisar consist.

Emilian Șinca
notarul com. prot.

Nr. 2744 Plen.

Aprobat în ședința plenară a consistorului arhidiecezan.

Sibiu, 1 April 1924.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 1699.

(61) 2—3

CONCURS

Pe baza §. 63 din Stat. Organic combinat cu §. 23 p. 5 și a Regulamentului pentru procedura la alegere de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al mitropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 §. 7 prin aceasta conform ordinului Ven. Consistor Nr. 5294 Plen. 1923, să publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al noului înființat tract: Bălja.

Retribuțiunile împreună cu acest post sânt:

1. Venitele după postul de protopresbiter cu întregire dela stat, taxe de vizitațiuni canonice, și pentru alte funcțiuni protopresbiterale.

2. Venitele din parohia centrală, care fiind ocupată, protopresbiterul conform concluziunii congresual din anul 1881 Nr. prot. 129 o va ocupa după devenirea ei în vacanță. Până atunci va avea venitele din o parohie vacantă din tract.

Concurenții au să documenteze calificațiunea precisă prin concludul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Cererile de concurs cu documentele în original sânt a se înainta Consistorului Arhidiecezan în termen de 30 zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura și o tabelă de calificațiune după rubricile indicate în regulamentul congresual provocat §. 12.

Concursul intrate după expirarea termenului nu se vor lua în considerare.

Bălja, din ședința comitetului protopresbiterial ținută la 6/19 Februar 1924.

George Drăgan
comisar consistorial

Lazar Perianu
notar

Aprobat în ședința plenară, din 1 April 1924.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 239/924

(51) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dobârca protopopiatul Mercurea, se scrie nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. având porție canonică 9 jug. 500 st. □.

Reflecții să-și înainteze suplicile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesic în termenul deschis, având a se prezenta în comună în vre-o Duminică ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Miercurea, 29/V 1924.

Oficiu protopopesic:

Avram S. Pecurariu,
protopop.

(63) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Pișchinti, din tractul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, sesiune parohială 30 jugăre catastrale.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiterial ortodox rom. al Orăștiei până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vre o Duminică ori sărbătoare în parohie, spre a cânta, celebra și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Pișchinti, la 23 April v. (6 Mai n.) 1924.

Ioan Hachel
președinte

Vasile Jina
not. adhoc.

Nr. 193/924.

Văzut:
Vasile Domșa,
protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare:

La *Copșa-mică*: 2:10, 9:30, 15:20, 18:45.
La *Ocna-Bâl*: 6:20, 10:30, 13:55, 16:30.
La *Peatra-Olt—București*: 3:30, 13:50, 18:40.
La *Făgăraș—Brașov*: 5:5, 17:5.
La *Alba-Iulia*: 4:50, 19.
La *Turnu-Roșu*: 7:33, 12:24.
La *Saliste*: 8:30.
La *Agnita*: 4:32, 17:35.
La *Cisnădie*: 6:55, 12:15, 18:20.

II. Sosire:

Dela *Copșa-mică*: 2:9, 10:16, 14:40, 21:20.
Dela *Ocna-Bâl*: 7:25, 12:10, 15:2, 17:35.
Dela *Peatra-Olt—București*: 1, 11, 16:20.
Dela *Făgăraș—Brașov*: 8:14, 14:12.
Dela *Alba-Iulia*: 8, 16:55.
Dela *Turnu-Roșu*: 9:34, 14:41.
Dela *Saliste*: 20:28.
Dela *Agnita*: 7:59, 17:36.
Dela *Cisnădie*: 8:26, 13:34, 20.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Prăvălia românească

de manufactură și mărfuri mărunte

VASILIE HOZA

Sibiu, Piața Huet Nr. 6

— (fost Grandmagazin) —

Au sosit: Un mare transport de mărfuri de vară în toate colorile: Zefire, delenuri, stoffe de pâr, sitoane, basmale de pâr cu ciucuri etc., cu prețuri solide. Precum și

Haine bisericești și prapori

din cele mai bune stoffe elvețiene, în toate colorile. — Prețuri convenabile. Poștiți și vă convingeți.

Cu toată stima: **Vasile Hoza**